

V Italiji je bil pred kratkim po zaslugi pogumnega novinarja odkrit in javnosti sporočen dogodek, ki ni pokazal samo vse propalosti najvišje italijanske družbe, spekulacij, trgovine z mamilami in orgij, ki so se jih udeleževali ljudje kot je sin italijanskega zunanega ministra Piccionija, temveč, ki tudi lahko povzroči pred kratkim skrpani novi vladi nepričakovane večje težave. Novinar je namreč objavil resnico o nekem dekletu, ki je na neki orgiji najvišje družbe zaradi prevelike količine zaužitih mamil umrla in ki jo je policija, namesto da bi ugotovila krivca, vrgla v morje, hoteč s tem zabrisati pravo sled za zločinom in vso propalost v najvišjih vladnih krogih. Ker je v zadevo vpletjenih večje število vplivnih osebnosti, med njimi, kot že omenjeno, tudi sin zunanega ministra, je zadeva postala škandal v merilu države. Piccionij je bil glede na vse to prisiljen podati ostavko, vendar mu še kabinet ni sprejel.

ČISTKA V MADŽARSKI

V naši vzhodni sosedini — na Madžarskem — so pred nekaj dnevi objavili, da je bil bivši madžarski minister za državno varnost Peter Gabor odstavljen, zaprt in obsojen na dosmrtno ječo. Skupaj z njim sta bila obsojena še bivši načelnik ministrstva drž. varnosti in bivši pravosodni minister, prvi na 11, drugi pa na 9 let ječe zaradi zločinov proti narodu in državi. Zanimivo je, da ni sporočeno, kdaj so Gaborja doleteli vse te neprijetnosti, niti karkoli drugega, kar bi bliže pojasnilo njegovo usodo.

POGAJANJA O POSARJU

Ob pripravljani terena za ustanovitev Evropske obrambne skupnosti je brez dvoma največjega pomena razmerje v odnosih med Francijo in Nemčijo, ki se odvijata v vprašanju Posarja. Zgleda, da poleg notranje politični komponente za in proti ustanovitvi EOS v obeh državah igra prav to vprašanje odločilno vlogo. V Franciji je sicer notranje politična komponenta proti ustanovitvi EOS močnejša, čim bolj v Nemčiji stanje obratno: Nemci le preko za njih ugodno rešenega posarskega vprašanja pristanejo na ustanovitev EOS, pri čemer lahko računa vlada na zadostno podporo v parlamentu kljub močni opstrukciji socialistov v tem vprašanju.

Da bi bil v tem pogledu dosežen nek sporazum med Francijo in Nemčijo, so v teku pogajanja, njih zaključek pa bi naj bila skupna francosko-nemška načelna izjava o Posarju, ki bi naj pomenila uvod v ratifikacijo EOS v obeh državah.

GRČIJA ZAHTEVA CIPER

V zadnjih letih je Grčija že nekajkrat postavila na dnevni red vprašanje grškega otoka Cipra, ki je od l. 1925 britanska kolonija. Na tem otoku je prebivalstvo večji del grško, otok sam pa je bil v zgodovini sestavni del Grčije, dokier ga ni z diplomatsko igro dobila Velika Britanija najprej samo v upravo, pozneje pa ga je anektirala. Otok je zanimiv za Britance predvsem v strateškem pogledu. Grčija kot članica Severnoatlantskega pakta sicer to upošteva in ji nudi oporišče, zahteva pa povratek otoka v sklop grške države, pa čeprav šele po plebiscitu.

HUDI BOJI V INDOKINI

Okrog neke trdnjave v Vietnamu se bijejo v zgodovini indokitske vojne največje bitke, v katere posegajo veliki oddelki vietnamskih upornikov ter vse francoske sile v Indokini.

ALI BO AMERIKA ZMOGLA MCCARTHYJA?

Ameriški senator McCarthy se je po svojih zadnjih napadih na vodstvo armade zapletel v spor z lastno Republikansko stranko, kateri se že odkrito upira. Dejstvo je, da predstavlja ta človek za Ameriko grd madež, česar se sicer zaveda tudi večji del Amerikancev. Tako se ustvarja vtis, da se več ne postavlja vprašanje: »Ali bodo svobodoljubni Amerikanci zmogli McCarthyja?«, temveč vprašanje, kdaj bo pometenost sramoto z obličja svobodoljubne Amerike.

PTUJSKI TEDNIK

Štev. 11 — Leto VII.

PTUJ, 19. marca 1954

Cena din 10.—

**Obvestilo delegatom
okrajne konference ZKS**

Obveščamo vse delegate okrajne konference ZKS, izvoljene na letnih konferencah osnovnih organizacij ZK da bo okrajna konferenca ZKS za ptujski okraj v ponedeljek, 22. marca t. l., s pričetkom ob 7. uri v prostorih Okrajnega komiteja ZKS Ptuj z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev okrajne konference:
 - a) izvolitev delovnega predsedstva,
 - b) izvolitev zapisnikarja in dveh overovalcev,
 - c) izvolitev verifikacijske komisije,
 - d) izvolitev kandidacijske komisije,
 - e) izvolitev volilne komisije,
 - f) izvolitev komisije za sestavo zaključkov konference;
2. Politično in organizacijsko poročilo, referat ima tov. Jože Tramšek;
3. Poročilo revizijske komisije;
4. Razprava po obeh poročilih;
5. Razrešnica okrajnemu komiteju ZKS Ptuj;
6. Volitve okrajnega komiteja ZKS Ptuj, revizijske komisije OK ZKS Ptuj in delegatov za III. kongres ZK Slovenije;
7. Zaključki konference;
8. Razno (objava volilnih rezultatov).

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Za Okrajni komite ZKS sekretar:
Jože Tramšek l. r.

Vzgajajmo delovnega človeka, ne pa gospoda

V stari Jugoslaviji je imel ptujski okraj samo eno gimnazijo, sedaj pa jih je več tudi po vaseh. Marsikdo je nevoljen na gimnazije, ker se ne more otepiš: mišljenja, da hodi mladina v gimnazijo pač zato, da bi se gosposodila in odtujila delu. Res je, v stari Jugoslaviji so kmečki ljudje upravičeno gledali v študentih bodočo duhovsko ali posvetno gosposko. Bogatejši kmet je dal vsaj enega otroka v šole zato, da bi nekoč v domači fari pel novo mašo, da bi izkazal staršem in sorodnikom čast, obenem pa razbremenil grunt nasledstva. Najti je bilo tudi kočarja, ki mu je uspelo spraviti v šole otroka, da bi se vsaj enemu od njih malo bolje godilo kot pa njemu, ki mora vse življenje garati in stradati. Težko je bilo najti dijak, ki bi nameraval postati umni kmetovalec.

Danes se je šolstvo že močno spremenilo in se še nadalje spreminja. Niža gimnazija je splošno obvezna šola namesto prejšnje višje osnovne šole. Kdor je nadarjen in ima vse-

lje do šolanja, lahko nadaljuje višjo gimnazijo ali pa vstopi v kakšno srednjo strokovno šolo. To pa nikakor ne pomeni odtujevanje od dela. Smoter šole je vzgojiti delovnega izobraženca. V dijakih vzbujajo spoštovanje do vsakega dela. Mladina se čim bolj masovno izobražuje zato, da bi lažje dvignila storilnost dela in proizvodnje, s tem pa tudi življenjsko raven. Kdor hodil v šole, da mu ne bo treba delati, se pač hudo moti. Odkar se uveljavlja delavsko samoupravljanje, v kolektivih, ne marajo več postopavec in gospode. V podeželskih gimnazijah se mladina ne more odtujevati od kmečkega življenja in dela. V šoli sami dobivajo mladi ljudje mnogo pobud za moderno kmetovanje. Sami se pripravljajo, kako se s sodobnim kmetovanjem dvigajo pridelki. Šola jih tudi pripravlja, da kmečko delo ni sramotno in da ga je tre-

ba posebej ceniti, ker ei mora napredni kmetovalec pridobiti dosti znanja, če hoče koristno izvajati razne agrotehnične ukrepe. Gimnazije ne pomenijo šole za privilegirance, da bi tukaj vzgajali kmečkemu delu sovražno gospodo. Nasprotno v mladincu razvijajo mišljenje, da ne bo nič sramotno, če se bo odločil za sodobno kmetovanje in se izšolal v kmetijskih šolah.

V nižjih kmetijskih šolah, ki jih je več v Sloveniji in v Kmetijski srednji šoli, ki je sama ena v Sloveniji, si čedalje bolj prizadevajo, da vzgojijo delovnega kmetovalca. Kmetje večkrat kritizirajo, da so kmetijske šole slabe zato, ker se dijak naučijo lenariti. S papirjem bi se de'ali, z rokami pa nič. Res je, da je najti tudi takšne absolvente, ki so šli v šole pač zato, da jim ne bo treba v poklicu fizično delati. Toda tega ni mogoče splošiti, ker je socialistični šol takšen smoter tuj. Drži pa, da bo treba v reformi šolstva, o kateri se v zadnjem času zelo veliko razpravlja, upoštevati marsikakšno pomnjkljivost v zvezi s kmetijstvom.

Škoda je, da v osnovnih šolah ne poučujejo več praktičnega kmetijstva. Znano je, da so se kmečki otroci v prejšnjih časih na šolskih parcelah naučili marsikaj koristnega. To pozitivno tradicijo stare osnovne šole je potrebno čimbolj utrditi. Med učitelji, ki učijo na vasi, so večkrat neživiljenjski zato, ker jim je kmetijstvo tuje, saj niso poslušali na učiteljski predmeta kmetijstvo. Če

hočemo hitreje dvigati kmetijstvo iz zaostalosti, je potrebno, da se na učiteljskih uveljavi predmet iz kmetijstva.

Tako šola postopoma oblikuje v mladem človeku pravičen odnos do dela in družbe.

Rudi Ilec

**VABILO ODBORNIKOM
LOMO PTUJ IN VOLIVCEM!**

V četrtek, 25. marca t. l. ob 15. uri bo v sejni dvorani LOMO Ptuj redna seja LOMO Ptuj z obširnimi dnevnim redom, ki je odbornikom sporočen na vabilih za sejo.

Predsednik:
Vogrinc Janko s. r.

Novi gospodarski predpisi

V Beogradu je bila 17. marca, seja odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta, na kateri so razpravljali o nekaterih novih gospodarskih predpisih. Med temi je zlasti pomemben osnutek uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev v gospodarskih organizacijah. Ta osnutek sicer v bistvu ne spreminja dosedanje uredbe, vnaša pa v njo pomembne dopolnitve, kot n. pr. kategorizacijo delovnih mest pri uveljavljanju obračunskih plač.

Posebno pomemben je tudi osnutek uredbe o dajanju in izdaji potrošniških kreditov za nakup črnega premoga in lignita. Po tem osnutku bodo lahko delavci in uslužbenci, osebni in družinski upokoječci ter invalidi dobili bančni kredit za nakup premoga. Kredite bodo da-

jali najkasneje do 31. avgusta letos, rok izplačila pa ne more biti daljši od petih mesecev. Pod istimi pogoji bodo lahko kredit dobivali tudi hišni sveti. Drugi odlok predvideva obvezno zagotovitev zalog premoga za določene gospodarske organizacije in ustanove, kot so železnice, termoelektrarne, zdravstvene in prosvetne ustanove.

Odbor za gospodarstvo bo predlagal Zveznemu izvršnemu svetu tudi odlok o novih cenah zdravil. Splošna raven cen zdravil bo sicer v glavnem ista, vendar pa bodo v strukturi cen znatne spremembe. Možno se bodo pocenila zdravila za množično potrošnjo, kot so aspirin, tablete in penicilin.

Odbor je sprejel dalje tudi osnutek odloka o izdaji novih stodinarskih bankovcev.

Povsod naj bi imeli take svete!

Občinski ljudski odbor v Gorisnici je uvidel, da kot celota ne more reševati številnih gospodarskih vprašanj in da bi bilo potrebno ustanoviti v okviru občinskega ljudskega odbora telo, ki bi se bavilo samo s temi vprašanji. V ta namen je bil ustanovljen občinski svet za gospodarstvo, ki je takoj po ustanovitvi prijel za delo. Tako je na seji pred nekaj dnevi razpravljal o škropljenju in čiščenju sadnega drevja, popravilju občinskih cest in mostov, ki so popravil nujno potrebni ter drugih gospodarskih vprašanjih.

Svet je ob zaključku obširne razprave o problemih sadjarstva sprejel sklep o obveznem čiščenju in škropljenju sadnega drevja na občinskem področju, kar je z ozirom na dejstvo, da nekateri lastniki sadovnjakov svoje nasade zanemarjajo in v njih ne izvršujejo nujnih sadjarskih del popolnoma umestno. Škropljenje bo glede na ta sklep izvedeno s pomočjo motorne škroplilnice in kolikor bi kateri od sadjarjev svojih drev nes poškropil, jih bo poškropila ekipa na njegove stroške.

Drugo, o čemer je razpravljal svet na tej seji, je vprašanje

popravljanja občinskih cest in mostov. Svet je prišel do zaključka, da so ceste potrebne popravil, prav tako pa tudi mostovi. Vendar bi se naj popraviljanje cest izvršilo popolnoma prostovoljno, oziroma bi se naj sklicali zbori volivcev, na katerih bi naj sprejeli tozadevne sklepe, ki bi potem veljali tudi za tiste, ki se pozivom na prostovoljno sodelovanje pri splošno koristnih akcijah navadno ne odzovejo.

V razpravi sveta je bila tudi cesta Gorisnica—Gajeveci, ki je že tako zvožena, da je postala skoraj neprehodna. Glede te ceste so sklenili, da bosta vrezani ob vsaki strani ceste s traktorskim plugom po dve brazdi, da bi cesto ponovno spravili na potrebno širino.

Svet za gospodarstvo in komunalne zadeve naše občine je torej prijel dobro za delo. Z ozirom na dejstvo, da so v sosednjih in drugih krajih podobni problemi, ki čakajo na rešitev, bi bilo tudi tamkaj umestno poživiti delo odgovarjajočih svetov ter z nastopom pomlad: začeti izvrševati vsem koristna, gospodarsko važna dela.

Kaj mislijo v Ormožu o ustanovitvi nove občine Velika Nedelja?

V javno diskusijo v zvezi s predlogom volivcev s področja občine Velika Nedelja je posegel tudi Ljudski odbor mestne občine Ormož podčrtnoč okoliščine, ki govorijo za nadaljnji obstoj velike občine Ormož s področjem bivše občine Velika Nedelja.

Ljudski odbor mestne občine Ormož je sprejel zatrjevanje o veliki udeležbi na zborih volivcev na velikonedeljskem področju z dokajšnjo rezervno, ker

teh zborov ni sklical LOMO Ormož niti na njih povsod ni bilo vsaj 50 odst. volivcev, da bi bili sklepni, zaradi česar večini teh zborov niti ni mogoče priznati zakonitosti. Ob tem važnem vprašanju, ali naj se ustanovi občina v Veliki Nedelji ali ne, je že treba obravnnavati na zboru volivcev z zakonito veljavnostjo.

Po mnenju LOMO Ormož združitev velikega dela bivše občine Velika Nedelja z občino Ormož ni bila slučajna, temveč politično in gospodarsko utemeljena. Spomniti se je samo treba na čase, ko so si mesta v občini Velika Nedelja prisvajali posamezniki, ki niso vpoštevali predlogov organizacij Socialistične zveze in večine volivcev ter se niso bavili s problemi delavcev, bajtarjev, vinarjev in malih posestnikov, temveč predvsem s svojimi gospodarskimi problemi, ob katerih se je vidno odražalo, da ne zasledujejo ciljev socialistične demokracije. Upoštevati pa je treba tudi gospodarske in ostale faktorje, ki so narekovali tako združitve. Med temi je treba omeniti skupno zdravstveno službo, veterinarsko službo, železniško transportno postajo Ormož, na kateri se natoovarjajo vsi pridelki, ki jih na področju Velike Nedelje odkupijo KZ in druga podjetja. Ni manj važen faktor pa ni podružnica Narodne banke, lekarnarstva, umetna osemenjalna postaja, nižja gimnazija, žaga, opekarna, trgovine itd., česar ni na področju bivše občine občine Velika Nedelja. Napadajo je naziranje posameznikov, da bo s ponovno ustanovitvijo občine Velika Nedelja spremenjene stopnja njihovih dosedanjih davčnih obveznosti zaradi drugačnih komunalnih potreb kot jih ima Velika Nedelja. To vprašanje ne more biti glavno gibalo vseh volivcev v razpravi o novi občini. Težko je verjetno, da so vsi volivci razmislili o vseh teh okoliščinah in pretehtali, da bi bila občina Velika Nedelja edina in najboljše rešitev glede na oddaljenost Ormoža in drugo.

Po glasovih iz Sardinija, Ključarove, Lunovca in Hajdla sodijo v Ormožu, da v teh vaseh

ni prevelike želje in odločnosti za odcepitev od občine Ormož in priključitev k morebiti na novo ustanovljeni občini Velika Nedelja.

Ljudski odbor mestne občine Ormož smatra, da je potrebno glede na vse to pravilno sklicati zbor volivcev in na njih ob udeležbi večine volivcev resno obravnnavati predloge volivcev glede ustanovitve občine Velika Nedelja ter ostalih predlogov. Prav tako smatra, da je potrebno o vsem tem seznaniti Ljudsko skupščino LRS v zvezi s predlogom, ki je že bil poslan skupščini v razpravo o ustanovitvi.

V Ormožu pa tudi ne morejo mimo odborov in članstva Socialistične zveze s področja Velika Nedelja, saj je ravno od njih veliko odvisno, kako se bo nadalje razvijala diskusija v zvezi z vprašanjem, komu v bodoče zaupati odborniška mesta v morebitni novi občini, če bo prišlo do njene ustanovitve, da bo delo novega odbora res demokratično in skladno s principi socializma. Organizacije Socialistične zveze s področja občine Ormož zanima, kaj so doslej storile v tej smeri organizacije Socialistične zveze s področja Velike Nedelje. Doslej namreč ni bilo dovolj poudarjeno, da narekuje ustanovitev nove občine predvsem sposobnost organizacij Socialistične zveze tega področja za bolj socialistično politiko kot je v organizacijah področja sedanje občine Ormož.

Volivci s področja občine Ormož in LOMO Ormož pričakujejo, da bodo o tem vprašanju javno spregovorile tudi organizacije Socialistične zveze velikonedeljskega področja in da bo končno prišlo do preudarne, resne in politično ter ekonomsko utemeljene rešitve.

Priprave na III. okrajno gospodarsko razstavo v Ptuj

(Med 4. in 11. septembrom 1954)

V času razstave bo Zrinsko-Frankopanska ulica, med Mlekarno in Mladiko zaprta za ves promet. Na tem zaprtem prostoru bodo postavljeni paviljoni za trgovska in gostinska podjetja

Kmetijski del razstave bo na istem prostoru kot doslej, bo pa vsekakor razširjen na prostor proti fizkulturnemu stadionu. Notranji prostori Mladike ne bodo služili kmetijskemu delu razstave.

Dvorišče Mladike bo pripravno za zabavni del razstave t. j. za koncerte, predstave in druge prireditve in ples.

Večina bremen in odgovornosti za organizacijo razstave je naložena na pododbor. Pododbor za trgovino tvori Dušan Dostal, Hinko Levičnik in Rudi

Bratec. Pododbor za gostinstvo: Vili Arbes, Slavko Furman, Franček Zorčič, Rozika Jelenc in Anica Lužnik. Pododbor za obrt: Jože Ilec, Ludvik Sošič, Alojz Neubauer, Jurij Zadravec, Jože Vrtnjak, Jože Kmet, Franc Leber, Jože Muhič. Pododbor za industrijo: Albert Maučič in Anton Jere.

Za razstavni prostor bodo razstavljalci plačali primerno najemnino, katere višina bo še določena.

Razen diplom nagrajencem, bo, kot kaže, na tej razstavi priznana tudi denarna nagrada.

Društvo inženirjev in tehnikov je objavilo odboru za pripravo razstave izdatno sodelovanje.

Tajnik odbora za III. okrajno gospodarsko razstavo je tov. Boris Urbančič, ki bo odgovarjal za sekretariat in delo odborov na splošno, detajlne stvari pa bodo vodili načelniki posameznih pododborov.

Pri vinarstvih podjetjih se bo odbor za razstavo zagotovil najboljše kvalitete vin, ki bodo do razstave v kletih podjetij. Komisija za nabavo vin sestavljajo: Netko Babič, Ivan Vobič,

Boris Urbančič, Martin Klemenčič in Franc Novak.

V času razstave se bodo na razstavišči dobila tudi topla jedila. Telovadnica Mladike je predvidena za restavracijo. Na to je treba misliti zlasti za slabšega vremena, ko je obiskovalcem neugodno sedeti v šotorih. Da bo postrežba v času razstave na višini, bo predhodno za osebe, ki bo zaposleno v tem sektorju, primerni tečaj. Zaposlene osebe po plačano za svoje delo.

V zvezi z osnutkom za plakate bo nagrajni razpis. Plakati bodo imeli poudarek na kmetijstvu. Izdelane bodo tudi vinjete, ki jih bodo prejeli razstavljalci, ustanove in podjetja. Predvidena je tudi založba razglednic, raznih spominčkov itd., kar se bo razprodajalo obiskovalcem.

Za razglašanje je predvidena nova razglasna aparatura, ki bo kupljena po razpisu v dnevnem časopisju.

Glede na uspeho II. okrajno gospodarsko razstavo od 2.—16. septembra 1951 je tudi za to razstavo veliko zanimanje v okraju kot tudi drugod, od koder je prihajalo dan za dnem na obisk veliko število gostov.

**Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi
za ptujski okraj**

EDNOSTVO IN UPRAVA PTUJ, PRESRENOTA 7 — TELEFON ŠTEV 136
ČRKOVINI RAČUN PRI NARODNI BANKI, PODRUŽNICA PTUJ, ŠTEV 543-T-201
VREBUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK VRABL JOŽI
ROKOPISNI ŠT VRAČAMO TISKARNA NARIŠORSKA TISKARNA
LETNA NAROČNINA 500 DIN, POLLETNA 250 DIN, ČETRTLETNA 125 DIN.

Začetek obdelave odkupljene zemlje

Z začasnimi odločbami o takojšnji prepustitvi v odkup zajete zemlje kmetijskim gospodarstvom v okraju, ki so jih pred kratkim sprejeli vsi prizadeti posestniki k odločbam o odkupu zemlje na podlagi zakona o zemljiškem maksimumu in odpravi viničarskih in podobnih razmerij, je bilo rešeno vprašanje pravočasne in pravilne obdelave v odkup zajetih površin, vprašanje zaposlitve poljskih in vinogradniških delavcev, prejšnjih oferjev in viničarjev ter vprašanje obvarovanja letošnje kmetijske produkcije pred morebitno izgubo vsled zamujene obdelave. Na ta način je prešla v družbeno skrb vsa za odkup zajeta zemlja ne glede na stanje pravnih sporov, ki so nastali v zvezi z odkupom in odločbami ter ne oziraje se na to, ali se je ta ali oni posestnik sprijaznil z odkupom ali ne, ter ali je bil pripravljen do končanja spora obdelovati sporno zemljo ali ne. V tem primeru gre za ukrep, ki zagotavlja družbi in celo posamezniku, čigar zemlja po končanem sporu ne bi prišla v poštev za odkup, da ne bosta trpela škode, ki bi se ji bilo v nasprotnem oziru težko izogniti.

S tem je prevzelo 16 kmetijskih gospodarstev v okraju (Cirkulane, Dornava, Gorisnica, Grajena, Juršinci, Kidričeva, Makole, Ormož, Podlehnik, Središče, Turmšiče, Trnovska vas, Zavrč, Dravinjski vrh, Gorca-

Dežno in Starše) skrb in odgovornost za 1143 ha zemlje od 422 kmečkih gospodarstev v zvezi z zakonom o zemljiškem skladu ter 621 ha vinogradniških površin od 557 vinogradniških posestnikov. V tem pa še niso zajete površine okrog 30 primerov, ki so prišli v postopek naknadno deloma po naknadnih prijavah, ali pa so se izcimili iz pritožb, ki so pokazale na prvotno prikrite površine.

Kmetijska gospodarstva so takoj pristopila k delu. V vinogradih je začela rez. Kmetijska gospodarstva sprejemajo na delo in v redni delovni odnos

poljske in vinogradniške delavce svojega področja. Življenje se odvija v smeri, ki sta jo začrtala zakona o zemljiškem skladu in zakona o odpravi viničarskih odnosov. Seveda ne pade odgovornost za vse delo in skrb na kmetijskih gospodarstvih samo na kolektive teh gospodarstev in njihove uprave, temveč tudi na občinske odbore in odbore Socialistične zveze, ki jim ne sme in ne more biti všečno, kdaj bo začelo delo na njihovem področju in kako bodo premagane začetne ovire.

Okrožno sodišče Maribor dan za dnem dalje razpravlja o tež-

bah v zvezi z zakonom o odpravi viničarskih odnosov prizadetih posestnikov, zaslišuje predlagane priče o oblikah in vsebini viničarskih razmerij ter izreka sodbe, ki v večini primerov potrjujejo odločbe okrajne komisije za zemljiški sklad. Večina viničarjev ostaja pri svojih stvarnih in resničnih navedbah, le posamezniki se ne morejo izklopiti iz gospodarjevega vpliva, ki se očitno odraža v nesigurnem nastopu pred sodiščem, z nejasnimi pojasnili in izjavami, ki otežujejo razsodbo.

Kmetijsko-gospodarska šola v Hajdini

Prejšnjo nedeljo je Kmetijsko-gospodarska šola v Hajdini zaključila svoje delo v zimskem šolskem letu 1953/54. Zaključni slavnosti je prisostvoval poleg mladincev in mladink skoraj polnoštevilni predavateljski zbor in še precej kmečkih gospodarjev in gospodinj ter zastopniki kmetijskih združenj, ki so z odobravanjem sprejeli zaključno poročilo vodje šole.

Enoletno delo v tej šoli je pokazalo, da je večina tukajšnjega kmečkega prebivalstva razu-

mela klic naprednega časa, ki nujno terjaja širšo in globljo splošno in na znanstveni osnovi grajeno strokovno izobrazbo tudi od našega bodočega gospodarstva kmečkega obrata. Ko je predavateljski zbor ugotovil nesorazmerno razliko v splošnem duhovnem nivoju med mladincem in enako staro mladinko, nesorazmerne razlike med obsevalno uglasjenostjo prvih in drugih, ter prikazal težave, ki jih je tako stanje v začetku šolskega leta povzročilo, je izrekel pohvalno priznanje mladincem, ki so se do zaključka šolskega leta prav razveseljivo približali vsaj povprečno dobrim mladinkam. Čestital je mladinki k doseženim uspehom in razdelil spričevala po redu doseženih ocen. Spričevala priznavajo mladincem (kam) pravico, da se jeseni vpišejo v II. letnik te šole. Največ točk (4,6 od dosegljivih 5 točk) si je v svojo pridnostjo in resnostjo priborila mladinka **Marija Metličar iz Kungote**. Odliko ji je skvaril le en predmet, v katerem je bila ocenjena z redom »dobro«. Slično je bilo še z dvema mladinkama in enim mladincem. Prvi letnik je uspešno končalo 8+14 = 22 mladincev(nk). Škoda je štiri mladinki (Anice Cestnik, Jožefa Gerečnik, Kristine Kramberger in Marjete Solar), ki so dosegle prav lepe ocene iz vseh drugih predmetov, a so ostale neredovane in v hranoslovju, ročnih delih in šivanju. Morale bodo, če se bodo hotele jeseni vpisati v II. letnik, naknadno opraviti izpite iz na-

vedenih predmetov. Od rednih obiskovalcev I. letnika 5 mladincev ni prejelo izpričeval (dobil so le potrdila o obisku), kar gre na rovaš njihove neresnosti in premajhnega truda pri učenem delu.

Med redno vpisanimi je bilo vse šolsko leto tudi 12 mladincev, ki so prihajali k predavanjem le od časa do časa, a so vseno poslušali 346 predavanj (75 dni po 4 oz. 5 ur). Seveda so prav ti mladinci zniževali šolski obisk od okrog 98% na povprečnih 66,6%. Nismo jih šteli iz seznama obiskovalcev, ker tudi teh 346 nevezanih, iz celote izrganih predavanj, ki so jih ti mladinci poslušali, gotovo odtehta onih 31,4% neobisk, četudi nam to dejstvo med letom ni bilo prijetno in vzpodbudno.

Opravljen delo v letošnjem I. letniku si lahko vsaj približno predstavljamo, če povemo, da je bilo v kratkem razdobju od 24. novembra 1953 do 9. marca 1954 240 predavanj, od katerih je opravilo domače učiteljstvo obeh hajdinskih šol poleg svoje redne zaposlitve v osnovni šoli in v nižji gimnaziji 142 predavanj, dočim so opravili 98 predavanj drugi predavateljski strokovnjaki: ing. agronomije An'ron Greif, upravnik ekonomije Stefan Poharc, službenka ObLO Justina Stropnik in mojster šiviljstva Marija Zelenik. Nemajhno je tudi opravljeno delo, ki so ga zahtevale priprave ob ustanovitvi šole ter organizacijski in nevidni administrativni postji z vodstvom šole.

Priznanje za požrtvovalni trud, ki ga je predavateljski zbor vlagal v vaško kulturno ustanovo, vidimo v skromni lastni zavesti, da smo tudi s tem prispevali k dvigu splošne kulturno-prosvetne ravni našega kmečkega mladince, naše kmečke mladinke.

Vodja šole

IZ ZAVRČA

V novem odboru KZ sta tudi dve članici

KZ Zavrč je dosegla lani 364.543 din dobička, ki bo letos porabljen za investicije 240.000 din, za rezervni sklad 13.413 din, za enkratno nagrado članom upravnega in nadzornega odbora 20.000 din ter Zvezi za družni 18.222 din. Za kritje nepojasnjene primanjkljaja iz prejšnjih let je odobrenih 30.118 din, ostanek 42.790 din. Pa se deponira za razširitev električnega omrežja na zadržnem področju.

V bodoče se KZ Zavrč ne bo več bavila pretežno s trgovino, temveč bo več skrbi posvečene okrepitvi in razširitvi raznih odsekov, ki doslej niso bili aktivni. Sadržarski, živinorejski in vinogradniški odsek se bodo morali v bodoče bolj uveljavljati na terenu, če hočemo, da bi dohleti trgovinski odsek, ki že več let izvršuje svojo nalogo.

V novi upravni odbor sta prišli med devetimi odborniki tudi dve članici, tov. Marija Možina (146) in Terezija Belšak (134), ki sta po številu glasov na drugem in četrtem mestu. Volilo je 246 članov in članic. V nadzorni odbor so bili izvoljeni sami moški.

V bodoče bo KZ obratovala z 3 milijonskim obratnim kreditom. Za elektrifikacijo bo porabilnih 1 milijon 500 tisoč dinarjev, za kmetištvo pa 890.000 din. Zbor je odobril tudi črpanje nomenbnih kreditov. Uspel občni zbor, pravilno

Gospodarski in kulturni problemi v Desterniku

Vroč kri zaradi elektrifikacije

Pred tukajšnjim prebivalstvom in občino je vrsta neresnih vprašanj in problemov, ki so za dvig splošnega gospodarskega stanja na tem področju škodljivi in pereči, a do sedaj nereseni. Predmet glavne diskusije v zadnjem času je elektrifikacija področja Desternik in melioracija Pesnice.

V ospredju vsega razpravljanja je elektrifikacija. Pri tem se vidi, da bi vsi radi svetili z elektriko. Že dobra dva meseca je od tega ko so se vaščani v velikem številu zbrali na masovnem sestanku, kjer so kot celota izrazili željo po elektrifikaciji in postavili prve temelje za uresničitev tega vprašanja. Okoliške vasi in občine so že elektrificirane, zato tudi desterničani nečemo več zaostajati za njimi. Žal samo, da sta pri tem delu nastali dve skupini, ki pa sedaj delata vsaka zase in se ne moreta zediniti. Na eni strani vasi ob nesniški dolini in desterničani. Edino pravilno in mnogo lažje bo delo, če bo v to delo vključena občina kot celota. Pod takimi pogoji je to edino možno in pravilno, kajti drugače bomo skupno eni in drugi še nekaj let ostali brez elektrike. Delno je k temu sporu pripomogel tudi DES, ki je že leta 1948 Desterničanom obljubil, da bodo dobili priklop iz transformatorja v Janeževcih, za katerega so že plačali svoj delež. Tako bo sedaj Desternik moral ponovno plačati prispevek za gradnjo novega transformatorja. Upamo pa, da bomo tudi to pot enotni in se skupno borili, da bomo kmalu svetili z elektriko.

Pionirji iz Desternika so dobili lutkovni oder

V prejšnjem mesecu smo na tukajšnji šoli izvedli športni dan. Otroci so ta dan preživel v veselim razpoloženju in pravem doživljanju.

Dopolodne so nastopili naši smučarji, popoldne pa smo v težkem pričakovanju gledali prvo lutkovno predstavo »Zogico Nogico«. Nastopili so naši lutkarji pod vodstvom člana igralske skupine Mirka Hameršaka. Za ves trud in uspeh moramo biti hvaležni voditelju, ki je po enoletnem, trudopolnem delu s svojo vztrajnostjo uspel urediti in pripraviti lutkovni oder. Sedaj se prav pridno pripravljajo na gostovanje po sosednjih šolah.

To novost v Desterniku so pozdravili tudi starši, ki so si predstavljali tudi sami ogledali.

Veseli smo pesniške melioracije

Zadnje dni se prav mnogo razpravlja tudi o melioraciji Pesnice in ustanovitvi Vodne skupnosti. Pesnica še vedno dela občutno škodo s poplavlami. V celotni pesniški dolini je po poplavlami ali včasih tudi po sušnih ogrožanih nad 4500 ha zem-

ljišč. Od tega odpade na območje Desternik okrog 570 ha. Prizadete so predvsem vasi: Levajnci, Desenci in Svetinci. Okrog 190 posestnikov ima tam svoje travnike, ki pa trpijo občutno škodo.

Da se za vedno izognemo občutni škodi, ki znaša milijone, sta okraja Ptuj in Maribor-okolica pristopila k reševanju tega problema in to delo tudi denarno podprla. Ustanovila se bo vodna skupnost, katere člani bodo vsi prizadeti posestniki. Ta bo predvidoma imela nad 3000 članov na celem območju. Oba prizadeta okraja sta akcijo že podprla in dela se bodo kmalu začela, predvidoma v prihodnjem mesecu. Dela bodo trajala do največ 5 let.

Tudi ta novica je nšetela na silno odobravanje med prebivalstvom. Zato podprimo to akcijo in pokažimo svojo pripravljenost.

Premalo zanimanja za tečaje

Vse premalo pa je zanimanja za kulturno-prosvetno delo. Na osnovni šoli sta dva tečaja. Tečaj RK in kmetijski tečaj, vendar se v obeh kaže malodušnost in podcenjevanje, da taki tečaji niso potrebni, zlasti ne RK. Mladina nima mladinske organizacije, kjer bi se vključevala v koristno delo. Prepuščena je samemu sebi in čestokrat tudi škodljivim vplivom. Zlasti med mladino pa je vrsta nepismenih mladincev. To zaostalost bo treba čimprej popraviti. Delno se to že izvaja. Saj je v kmetijskem tečaju nad 40 mladincev, ki bodo izpopolnili svoje pomanjkljivo znanje. Prosvetno društvo le s silo prodira na dan. Dvorana sploh ni primerna za kulturne prireditve. Nima primerno urejenega odra, niti sedišč, niti garderobe. Tudi stavba sama je potrebna popravila.

O vsem tem bodo vaščani, množične organizacije, predvsem pa občina morali temeljito premisliti in ukreniti potrebno, da se tako stanje čimprej zboljša.

Ob zaključku tečaja za vzgojo ženske mladine v Podlehniku

V nedeljo 14. t. m. so polegale mladinke iz tečaja RK v Podlehniku zaključni izpit. Bilo je treba mnogo truda in volje vseh predavateljev, da je uspelo dati naši haloški ženski mladini osnovne pojme o zdravem in naprednem življenju. Veliko je bilo nezaupanja in nevolje, ko smo lansko leto začeli s poukom. Splošna zaostalost in močna klerikalna propaganda sta odvrnili marsikatero mladinko, da se ni udeležila predavanj ali pa, da je po kratkem času od njih izostala. Vse tiste naj vedo, da so s tem škodovali sami sebi in okolici, v kateri bodo živele.

Kljub naštetim oviram pa je dokončalo tečaj 28 mladink, ki so vse uspešno opravile zaključni izpit in sicer 4 z odličnim, 12 s prav dobrim in 12 z dobrim uspehom.

Ob zaključku tečaja so mladinke pokazale dovolj dobro pripravljen kulturni program s petjem, recitacijami in telovadnimi točkami. Tako so dokazale, da se tudi naša haloška mladina hoče udeleževati v kulturno-prosvetnem delu ter da bo le nekoč napočil čas, ko po naših lepih haloških gričih ne bo odmevala pijana pesem in kričanje mladincev, ampak bodo vsi naši pot k lepšemu in koristnejšemu življenju.

Prve zdravstvene aktivistke-absolute tečaja pomenijo gotovo napredek za naš kraj. Potrebno pa bi bilo še temeljitejšo in širše vzgojno in izobrazbeno delo s poškolsko mladino. Zato naj se čimprej sprejme zakon o obveznem šolanju v kmetijsko-nadaljevalnih šolah, ki bodo v veliki meri izboljšale in dvignile tudi kulturno raven počezkega prebivalstva.

Se dolgo po končanem izpitu so ostala dekleta s številnimi povabljenimi gosti v neprijetni, veseli zabavi ter so dokazala, da se mlad človek tudi brez alkohola lahko prijetno in dostojno zabava.

Privedite DPD-Svobode Ptuj

V ponedeljek, 22. marca, ob 20. uri priredi DPD Svoboda Ptuj v Mestnem gledališču evencano proslavo največjega svemorskega pesnika Srečka Kosovega.

Sodelujejo prof. Alič prof. Bračič, Franc Vičar, Karl Marsel in orkester Svobode Ptuj. Vljudno vabimo Ptujčane, da se proslave polnoštevno udeležijo! Odbor

Stoperški zadružniki so zborovali

V Stopercah so se preteklo nedeljo zbrali zadružniki na letnem občnem zboru. Člani upravnega odbora so podali izčrpno poročilo o svojem delu v preteklem letu. Ugotovili so, da je zadruga imela okrog 1.400.000 din dobička. Od tega so dali za elektrifikacijo kraja okrog en milijon dinarjev. Ves ostali dobiček so sklenili dati za nakup lastnih poslovnih prostorov.

Na občnem zboru se je razvila tudi precej živa diskusija, v kateri so sodelovali poleg tajnika OZZ tov. Vobiča in ljudskega poslanca tov. Petroviča tudi Stoperčani sami. Zadruž-

niki so kritizirali posamezne napake nekaterih članov upravnega odbora.

V novi upravni odbor so izvolili 3 dosedanje odbornike in 4 nove. Pred zaključkom občnega zbora so se pogovorili tudi o delovanju KZ v prihodnjem letu.

Ob koncu zbora so razdelili med člane KZ nekatere poučne kmetijske knjige v skupni vrednosti okrog 15.000 din. Velika članov KZ se je na zboru odločila proti pogostitvi članov ter sklenila v ta namen določiti znesek porabiti v koristnejše svrhe.

Sadjarji, ne odlašajte s škropljenjem sadnega drevja!

Mar je res treba sadjarje siliti, naj očuvajo svoje sadno drevje in si s tem zagotovijo večje dohodke? Ali je res tako težko dopovedati, da propada sadno drevje, da ne bomo trgali jabolk, hrušk, sliv in drugih plodov, ter ne bomo gasili žeje z zdravim sadjevcem? S čim bomo krepili opešan želodec, če ne z zdravim slivovko? Ali je potrebno, da zaradi malomarnosti tega ali onega propada sadno drevje cele sosesčine? S tem se namerno zmanjšuje naša gospodarska moč! Ali je potrebno izrekat denarno kazen zato, ker ni škropljenje sadnega drevja tako kot bi moralo biti? Dolžnost dobrega gospodarja je, poznati »Uredbo o obveznem zatiranju boleznih in škodljivcev na sadnem drevju«, ki je v veljavi. Tekom poletja bo sledila kontrola izvajanja!

Vse to ni potrebno, ker so že vsi dobri sadjarji prepričani, da so škropiva, ki jih dobimo sedaj dobra in v pravilni uporabi uspešna. Zato ni nikakega izgovora pred javnostjo in ne pred svojimi otroci.

Koliko ni sadno drevje povsod očiščeno in poškropljeno, je treba ukreniti takoj sledeče:

1. Pred škropljenjem očistimo drevje mahu, krono prečedimo, izrežimo vse suhe veje, veje, ki križajo sosedne v kroni, spodnje zasenčene in po raku napadene.

2. Pomladimo drevesa, ki so za življenje sposobna, izročena, vsled kaparja oslabiljena ali pa ona, ki jih nameravamo precepiti.

3. Staro, bolno in odmirajoče drevje, ki se ga ne izplača več čistiti in ne krije stroškov gnojenja in vsakoletnega škropljenja, takoj posekajmo in spravimo iz sadovnjaka za kurjavo.

4. Preden sadno drevje odpre listne oz. cvetne popke, poškropimo ali bolje rečeno temeljito operimo vse dele drevesa s sledečim škropivom: z 1-1,5% Rumesanom ali Kreosonom ali s 25% žveploapneno brozgo

(20° Be). Rumesan dobimo v vsaki KZ okraja po 90 do 100 din za kilogram.

Kako pripravimo škropivo?

Za sto litrov vode vzamemo 1,5 kg Rumesana, ki smo ga prej raztopili v petih litrih tople vode (v mrzli vodi se Rumesan počasneje topi). Po dobrem mešanju vlijemo raztopino v odmerjenih sto litrov vode. Škropivo je pripravljeno za škropljenje.

Kako škropimo?

Vsako sadno drevo, lepotično grmičevje ob zgradbah (vrtnice, glicinije španski bezeg, sadne grmičke ribeza, kosmulje itd. poškropimo, da je vsa sadika oprana in da ne zapazimo nikjer več suhega mesta. Za 30-letno jablano normalne oblike rabimo približno 20 litrov škropiva.

O poneverbah Obranove iz Ptuj

Dne 23. marca 1954 se bo zagovarjala pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Mariboru bivša službenka Uprave za dohodke pri OLO Ptuj, Rozalija Obran.

Preiskovalnim organom je uspelo odkriti spretno prikrite poneverbe in druga kazniva dejanja s temeljito in obširno preiskavo, ki je bila uvedena zoper Rozalijo Obran. V teku preiskave je bilo zaslišanih nad 80 prič, ki so pokazale na dolgoletno malverzacije Obranove. Kot referentka pri Upravi za dohodke je poneverila v času od junija 1951 do oktobra 1953 562.382 din. Nadalje je za nabavo pohištva, ki si ga je nabavila pri obrtniku N. odpisala temu davek na promet proizvodov, katerega obrtnik ni plačal

Kdo plača škropivo?

Pri nabavnih cenah škropiva 100 din za kilogram in pri porabi 20 litrov 1% mešanice Rumesana z vodo, stane škropivo za 30-letno visoko jablano 20 din. Kdo vrne teh 20 din za nabavljeno škropivo? Jablana bo rodila vsaj 2 kg lepih jabolk, ki jih bomo lahko prodali po 10 din za kilogram. Tako imamo škropivo plačano. Vse ostalo količino jabolk, 50 kg pa tudi preko 100 kg z ene jablane, pa imamo za delo in obresti. Poleg tega smo drevesu rešili življenje, ki bi sicer propadlo!

Smatramo, da ni sadjarja, ki ne bi uvidel propadanja sadnega drevja in tudi ni gospodarja, ki ne bi potreboval dohodka iz sadjarstva za kritje vsakodnevnih potreb. Zato ne odlašajmo s čiščenjem in škropljenjem, pa tudi ne čakajmo, da bi nas moral kdo kaznovati zaradi malomarnosti!

Ko so ji postala tla prevročja, je poskušala 9. oktobra 1953 pobegniti v Avstrijo.

Za poneverjene zneske je Obranova, ki je sicer vsa kazniva dejanja priznala, nakupovala pohištvo, razne oblike, obutev, kolesa in druge potrošne reči. Svoje dejanje opravičuje s stisko, v kateri se je po poroki znašla, dasiravno ob aretaciji ni imela razen pomiljenjskega zneska pri sebi ničesar.

Za vsa ta dejanja bo z ozirom na obtožbo okrožnega javnega tožilstva v Mariboru Obranova polagala račun pred sodiščem, ki bo izreklo tudi svojo dokončno sodbo.

O poteku razprave bomo še poročali.

Uspel koncert godbe na pihala DPD „Svoboda“ Ptuj

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Ptuj nam je pripravilo 12. t. m. lepo uspel koncertni večer. Celovečerni koncert je izvajala godbena sekcija društva, ki jo vodi dirigent tov. Jakob Stučl.

Popoldne istega dne so pripravili naši vrli godbeniki isti koncert za pionirje, ki so ravnata kot odrasli do zadnjega kotečka zasedli gledališko dvorano. Oba koncerta je otvoril predsednik »Svobode« tov. Karel Koren, ki je v kratkem opisal delovanje godbe in požrtvovalnost posameznih godbenikov ter

vigrana. Vsi godbeniki disciplinirano sledijo svojemu dirigentu, prav posebno v dinamičnem smislu. Večkrat je bilo sicer opaziti nekaj intonacijskih nečnosti, kar pa gre v glavnem na račun instrumentov, ki so iz različnih tovarn. Odlični in složni v igranju sta obe krilovki (Rojko in Skok), baritoni so zanesljivi, enako prvi klarinetist, ki pa v nekaterih tonih, posebno v višjih legah, intonacijsko diferira s prvo krilov-

niti vrzeli, ki so z vsakim letom vidnejše, saj je večina godbenikov že precej v letih.

Vsekakor je letošnji koncert lep napredek od lanskega tako po izvedbi kakor po izbiri sporeda. Ta napredek pa vidim tudi pri dirigentu samem, ki je v tem svojstvu še sorazmerno mlad, njegove kretnje so jasne in precizne, zato mu orkester lepo sledi.

V nedeljo, 14. t. m., je godba ponovila svoj koncert v Rogoznici.

Godbeni sekciji želim pri njihovem požrtvovalnem delu še mnogo nadaljnjih uspehov, ki naj bodo v spodbudo godbenikom, dirigentu in predsedniku godbe tov. Franju Zorčiču.

Jože Gregorc

IZ MAKOL

V petek 12. t. m. je bilo v kino dvorani že drugo kmetijsko predavanje inž. tov. Greifa in inž. tov. Suhadolnika ob številni udeležbi kmetov in gojenec kmetijske gospodarske šole. Predavanje je bilo toliko učinkovitejše in zanimivejše, ker je nad 200 udeležencev gledalo strokovni film o živinoreji, sadjarstvu in kmetijstvu.

V nedeljo 14. t. m. je bil v šoli roditeljski sestanek z obravnavo o problematiki prvega polletja in o učni perspektivi drugega polletja. Kaže, da bodo starišči domeli škodo, ki nastaja s prihajajočim šolarjem z zanemarjenim šolskega obiska zaradi domačih dejavnikov, ki jih prizadevnost učiteljskega, da bi v teh nekaj mesecih do konca šole otrokom posredovali čim več koristnega in potrebnega znanja.

Med šolo in pošto so gasilci porušili staro gospodarsko poslopje. Žigar material bodo deloma porabili za graditev novega gasilskega doma pod gradom Ob Dravinji. S tem se spreminja tudi lice središča Makol.

Novoustanovljeni šolski odbor Makole je prevzel bodočo skrb za povezavo med stariši in učiteljsvom. Pred ustanovitvijo pa je tudi Društvo prijateljev mladine, ki se bo bavilo s problemi mladine od predšolske do pošolske dobe.

V novi upravni odbor KZ, ki šteje 11 članov, je izvoljena tudi tov. Terezija Kovačič, ki je poslanec republiškega zbora proizvajalcev. Kandidatov je bilo 28 za celotni odbor. Tudi 5-članski nadzorni odbor tvorijo sami aginji zadrugi.

Če bo KZ Makole uspelo dobiti 7.500.000 din kredita, bo rešeno vprašanje dograditve zadruga doma (3.000.000 din) in nabave mlatilnice, škropilnice in drugih ročnih naprav in strojev za izboljševanje kmetijstva. Nekaj kredita bi bilo porabljenega za nabavo plemenjakov, bikov, merjasev in telic.

Delež vsakega člana KZ Makole znaša sedaj 600 din. Kljub temu je pristopilo več novih članov. Vsak zadrugič jemči s 15-kratnim deležem. Skupno jamstvo znaša 3.000.000 din. Vse kaže, da bodo bodoče potrebe narekovanje še nadaljnje povečanje deležev in jamstva, kar bo skladno z razvojem in napredkom zadruge.

Jože Gregorc

IZ ZGODOVINE PTUJSKEGA OKRAJA Bronasta doba v naših krajih

Bronasto dobo imenujejo arheologi tisto obdobje v prazgodovini človeštva, ko so ljudje spoznali taljive lastnosti bakra in kositra in ju pričeli uporabljati za ustvarjanje nove kovine — bron. Za preproste poljedelce, pastirje in lovce je to pomenilo velik napredek, saj so se osvobodili kamna, iz katerega so si doslej lahko izdelovali poglaviti del trpežnih orodij. Orodje in orožje, ki so ga potrebovali, so poslej lahko vlivali v pestrejših oblikah, s tem pa tudi dosegli večjo storilnost dela. Tako se je uporaba kovinskih izdelkov venomer večala, hkrati z njo pa so se v odnosih med ljudmi pojavile pomembne spremembe. Rodovi, ki so dospeli do krajev z bogatimi zalogami rud, so se lahko posvetili pretežno izdelovanju kovinskih izdelkov in jih nato zamenjavali za druge predmete z rodovi in plemeni v drugih pokrajinah. Menjalno trgovanje se je močno razvilo in prave trgovske odprave so si pričele utirati pota po doslej zapuščeni pokrajinih v plemenih samih pa so naraščale razlike v imetju in zato seveda tudi položaju posameznikov. Pričelo se je izločati posamezne družine, v katerih je zaradi ohranjanja imetja vzkliko očetovsko dedno pravo. V kopanju in vlivanju rud narašča potreba po delovnih močeh, ki jih posameznik rod ne premore in si zato prične pridobivati ujetnike. Njihov brezpravni položaj ustvari dolej neznan vrsto ljudi — sužnje, ki pa do nastanka prvih držav niso splošno uporabljeni sloj, temveč omejeni na posamezna proizvodna središča. Socialna razdelitev človeštva doseže tako že v bronasti dobi, obdobju drugega tisočletja pred našim štetjem, oba skrajna pola — sužnje in bogate vojne družine knezov. Največji del prebivalstva pa se ukvarja s poljedelstvom, ki postaja donosejše zaradi novih orodij — kovinskih srpov in uporaba žirne pri oranju z lesenimi rali. Naraščajoče število prebivalstva, trgovske zveze, vojni pohodi, naseljevanje doslej praznih ozemelj vodi k zbijanju plemen, ki se tako prično v raznih pokrajinskih združevati v plemenske zveze, iz katerih se proti koncu bronaste dobe že izoblikujejo prva ljudstva. Med njimi moramo smatrati za najpomembnejše Ilire, ki so tudi našim krajem dobrih tisoč let dejali svoj pečat.

Najdbe iz bronaste dobe so v Evropi izredno številne. Opazna so posamezna središča pridobivanja kovin in izdelovanja kovinskih predmetov. Za naše kraje predstavlja tako pomembno središče gorato obrobje severne Panonske nižine, odkoder so trgovci prinašali kovinske izdelke tudi k nam. V tem času pridobi slovensko ozemlje tudi nov pomen prehodnega področja med severom in jugom in na zahodnem obrobju ptujskega okraja, ob Pohorju, je vodila ena najznamenitjših trgovskih poti prazgodovine, tokolmenovana »jantarska pot«, katero so trgovske odprave prenašale jantar iz baltških ozemelj v Italijo v zameno za druge predmete. Često so se take odprave trgovcev znašle v stiski, da so morale svoje blago skriti in včasih ga ni nihče več

našel do našega časa. Zato predstavljajo taki skriti zakladi najpomembnejše najdbe iz bronaste dobe, ki v naših krajih poleg najdb kamnitih sekir in nekaterih posameznih predmetov iz bron najjasneje pričajo za dogajanje tega davno minulega časa. Najpomembnejše najdbe te vrste predstavljajo predmeti iz Ceremožiš pod Dončko goro, od katerih jih žal le majhen del hrani ptujski muzej, večina pa se nahaja v Grazu. Med velikim številom srpov, suličnih osti, nožev in sekir sta bila tudi dva meča in bronaste posode. Razbiti in med vlivanjem poškodovani predmeti kažejo poleg kovov surove rude, da vlivanje kovinskih predmetov tudi na našem ozemlju ni bilo neznana stvar. To dokazujejo tudi bronaste pogatice, najdene pri Rogatu, iz katerih so vlivali predmete, pa tudi večja najdba različnih izdelkov in kosov rube na Hočkem Pohorju pri Mariboru. Lep bronast meč so našli tudi pri Moškancjih, posamezne sekire pa še pri Antonu v Slov. goricah, na Ptujskem polju in pri Središču.

Tako predstavljajo predmeti, ki so služili predvsem poljedelski proizvodnji, poglavite najdbe iz bronaste dobe, ki pa v ptujskem območju nikakor niso pogoste. Majhno število najdb nam zato še ne dovoljuje ugotoviti kaj več o življenju tega časa. Vemo le, da je predstavljal ta del Slovenije obrobni predel kulturnega območja Panonske nižine, odkoder so se širili bronasti predmeti preko naših krajev na jug in zahod. Naseleitev je bila še redka, preko dežele pa so se mimo doslej še neznenih in neugotovljenih poljedelskih naselij pomikale trgovske odprave. Šele ob koncu bronaste dobe, v začetku prvega tisočletja pred našim štetjem je opazna gostejša naselitev in sicer ob Dravi od Ptuja pa do Dravske sotške pri Fali. Na tem področju je bila odkrita vrsta žarnih grobišč, ki so najgostejša okrog Maribora in Ruš, segajo pa tudi do Haidine. Mirno poljedelstvo prebivalstva, ki ga lahko označujemo že za Ilire, je svoje mrtve sežigalo in jih nato pokopavalo v žarah na grobiščih, kjer je število grobov pogosto preseglo nekaj stotin. Najdbe takih grobišč nam odpirajo nove poglede v tvornost tega ljudstva. Predvsem nam številne žare in pridevne posode kažejo bogato razvito lončarstvo, najdbe bronaste nakita pa pestrost krasnih predmetov. Hkrati pa oas seznanjajo z duhovnim življenjem ilirskih prebivalcev, predvsem z njihovim odnosom do življenja in smrti. Tako so na žarnih grobiščih ugotovljeni načini pokopa kažipot za spoznavanje razvoja človekovega miselnega obzora. Pač pa imamo za sedaj o načinu življenja v tem obdobju še zelo malo podatkov. Nasebin iz bronaste dobe v ptujskem območju skoraj ni. Prva najdba te vrste so ostanki ilirskih selišča na Ptujskem gradu, odkriti v povojnih letih. Toda ker so na istem mestu pozneje Staroslovenci pokopavali mrtve, niso ohranjeni sledovi temeljev ilirskih stavb, temveč le ognjišča v njih in pa številni ostanki dnevnega po-

MALO ZANIMANJA ZA PROSLAVO DNEVA ŽENA V STARŠAH

V nedeljo dopoldne je bila v prosvetni dvorani proslava v počastitev 8. marca — mednarodnega praznika žena. Uvodno besedo je imela učiteljica tov. Milena Kirbiš, ki je poudarila pomen tega praznika in podala smernice za nadaljnje delo Zveze žena. Po njenem govoru se je začel odvijati spored, ki so ga pripravile mladinke iz Starš. Na sporedu je bilo nekaj recitacij, par pesmi, ki sta jih zapeli Trsova in Sulekova ter kratek odlomek iz neke partizanske igre. Vse točke sporeda so bile skrbno naštudirane in gre zato vsa pohvala požrtvovalnim mladinkam, ki so proslavo pripravile.

Zal, da je bil obisk zelo skromen. Sploh pa je v Staršah zelo malo zanimanja za proslavo. To se je pokazalo tudi za Prešernovo proslavo, katere vsled slabega obiska sploh ni bilo. Del krivde za slab obisk je na samih prirediteljev, ki niso za proslavo dovolj agitirali in izdali nobenega lepaka in zato mnogi, ki bi sicer prišli, niso bili pravočasno obveščeni. V bodoče bo torej potrebno več reklame. N. A.

Veseli smo se prvih skokov

Nedeljski dan 17. marca t. l. je bil za tečajnike padalskega (A) tečaja iz Ptuja poln novih doživetij. Po večnedeljski padalski teoriji je bilo treba to nedeljo odgovoriti na mariborsko letališče na praktične vaje pri Aeroklubu »Zarko Majcen«.

Se nikdar niso bili naši potniki tako zainteresirani za vreme kot ravno tokrat, saj je bilo od vremena največ odvisno, ali bomo videli vzlet letala, odkod padobranca itd.

Na letališču pred hangarjem je stalo letalo Po-2. Pilot tega letala je stalno vrtel okoli proti soncu, ki se ni hotelo prikazati skozi oblake. Z vremenom nikakor ni bil zadovoljen. Padalski tovariši iz Maribora so menda takoj opazili, da smo začetniki in da nam je marsikaj novo. Instruktorji so bili polni dobre volje in optimizma glede vremena. Pripravili so si padala za skoike. Vsaki njihov besedi smo vneto sledili. Kmalu je vzletelo letalo in iz njega je skočil padalec. Videli smo, kako se mu je kmalu po skoku odprlo padalo. Besede mičejo, zgladi vlečejo...

Naše prve vaje so uspeli. Vadili smo v gašenju padala, terenskem zlaganju padala, vstopanja v letalo in pripravah za izsok s padobranom. Vse smo si zapomnili ter si prizadevali biti čimbolj spretni. Nedeljski dan z novimi doživetji in izkušnjami nam je prehitro minil.

V Ptujju bodo aprila izpiti našega tečaja s skoki iz višine 800 m. Na ta čas čaka v Ptujju 30 tečajnikov padalskega tečaja, hrabrih mladincev, domovini zvestih sinov Feliks Bagar

sodja in kamnitih predmetov. Mnogo drugih najdb, ki bi nam mogle razsvetljevati temo nad tem davnim časom, pa su neznanjih krajih še prekriva ruša. Skrite in neznane čakajo naključja, ki bi jih odkrilo človeškim očem in napravilo iz njih zgovoren vir za proučevanje davne minulosti.

Stanko Pahič

dirigenta. Pozval je tudi poslušalce, zlasti mladino, naj se jih čim več vključi v DPD »Svoboda«, saj ima le-ta toliko raznovrstnih sekcij (godbeno, tamburaško, orkester, pevski zbor, lutkovno gledališče, dramsko sekcijo, folkloro itd.), da najde vsakdo, ki ima veselje do glasbe, petja ali lepe besede — mnogo možnosti duševnega izživeljanja.

Dirigent tov. Jakob Stučl, ki razpolaga z 19 godbeniki, nam je pripravil lep in za amaterski orkester (saj je večina godbenikov iz vrst delavcev in godbenikov) zelo zahteven program. Spored je bil sestavljen iz skladb domačih in tujih skladateljev. Vsega je bilo devet točk, od tega dve koračnici, tri uverture (predigre), tri potpuriji (spleti) in ena koncertna polka za dva krilna rogora s spremljavo godbe.

Godba je kot celota lepo

ko (napaka v instrumentu). Spremljavo je dirigent izdelal solidno, prav posebno pohvalo pa zaslužio tokrat basi; naj omenim samo ostinatni bas v Rossinijevi uverturi »Tankret«! Pri godbah na pihala redko slišimo tako enakomerno dinamično naraščanje od p do f. Zelo zanesljiva je bila prva tromba in celotna tolkala.

Razumljivo, da je za tak obsežen program 19 godbenikov premalo, posebno za one sklabe, ki so bogato instrumentirane. Tako zahteva na primer Jakl »Slovenski biseri« vsaj 4 klarinete in 1 flavto. Zato je razumljivo, da zveni takšna skladba, če jo izvajamo samo z dvema klarinetoma, precej prazno, morda celo medlo, pa čeprav je izvedba še tako dobra. Zato naj bi bilo eno prvih vprašanj, kje in kako zastaviti silo, da se zainteresira mladina, ki bo morala prej ko slej izpol-

Druga opereta v Maišperku

Člani kulturnega društva »Anton Ingolič«, ki so lanske leto sezono postavili na oder Gobčovo opereto »Planinska roža«, so nas letos presenetili z novo opereto »Pri belem konjčku«.

Opereta, ki je zahtevala ogromne priprave, saj sodeluje blizu 50 ljudi (orkester, zbor, solisti, balet in tehnično osebje), je dobro uspela.

Vloge so bile v glavnem dobro podane. Zal nimam spreda, da bi posameznike lahko podrobneje analiziral. Režijsko je bila opereta vestno pripravljena. Tudi glavne vloge so bile ustrezno razdeljene. Prav posebno so se izkazali: advokat, veleindustrialec s kombinžo (ki se »zapenja spredaje«), plačilni, pikolo in njihove partnerice. Dovolj razigran je bil tudi Stanislav, manj pa minister in profesor Balet je sicer ljubeč, vendar premalo razgiban. Orkester je pod vodstvom tov. Kosija, ki je imel glasbeno vodstvo, rešil svojo nalogo dosti dobro, čeprav je bilo večkrat

nekaj intonacijskih in ritmičnih spodrsiljav. Skladnost med pevci in orkestrom pa je bila zelo dobra. Tudi zbor in solisti so bili dobro naštudirani. Scena je bila lepa in okusna. Dejanje je nekoliko režijsko predelano in prenešeno ob Bohinjsko jezero.

Predstavo štejem v celoti za zelo uspešno, čeprav je bil tempo igre (za opereto) prepočasen, pravtako bi morali biti glasbeni vložki mnogo bolj razigrani — hitrejši.

Obisk občinstva je bil zelo dober, čeprav je bila to že tretja predstava. Razveseljivo je tudi, da so vsi gledalci zelo disciplinirano sedeli dogajanje na odru.

Te skromne vrstice, ki sem jih napisal, pa ne morejo prikazati one velike požrtvovalnosti, prizadevnosti in idealizma vseh nastopajočih, ki so večer za večerom prihajali na vaje in s tem doprinali vsak svoje delež k razvoju in dvigu naše ljudske prosvete.

Jože Gregorc

IZKUŠNJE IZ KMETIJSTVA Problem rezi v pozebljih vinogradih

Ze dalje časa zaman iščem po časopisih navodila o letošnji rezi v vinogradih, ki so bili opušteni ob lanskem pozeblju. Tudi radijski oddajnik se ni oglašil v oddaji »Kmetijski nasveti« s tem vprašanjem. Nitj v kmetijsko nadaljevalnem tečaju ni bilo o tem govora. Ker pa se mi zdi potrebno, da se vinogradniki nekoliko seznanijo s problemom te zagonetne rezi in ker je življenjski obstoj marsikaterega vinogradnika posebno v haloških predelih odvisen predvsem od prirasitka v vinogradu, sem se pač odločil napisati nekaj lastnih tozadevnih izkušenj.

Da bi nam rastline rastle in dale sadove, jim moramo zemljo primerno obdelati in pripraviti za setev ali saditev, torej skrbeti moramo za pogoje, da nam rastlina obrodi.

rigolanjem. Trto mora vsako pomlad ali pa v jeseni, ko odpade listje, obrezati. V normalnih letinah gre večjemu vinogradniku to delo lahko izpod rok. Dolgoletna praksa je tudi mene izučila, da moram pri tem delu skrbeti za rodni in nadomestni les. Prvi prinaša grozdje, drugi pa služi kot nekaka rezerva za nadomestilo previsokih, izčrpanih, polomljenih ali drugače poškodovanih krakov, ki jih pač pri našem nizkem vzgojnem načinu ob rezi vsako leto odstranjujemo. Z nadomestnim lesom tudi skrbimo za primerno obliko trsa na dvoali na večletnem lesu ter ga obrezujemo na eno, v izjemnih primerih na dve očesi, saj od njega ne pričakujemo grozda, temveč le močno rozgo, ki nam bo služila naslednje leto za reznik. Na kratko ga obrezujemo tudi zato, da bo rozga močnejša, če bo sama in bo tako krepkejša opora za nadaljnji razvoj trsa. Nadomestni les naj bo torej obrezan na kratko, na čep z 1—2 očesi, ker nam nenavad-

no rodi in tako daje močnejše rozge. Čep z očesom naj stoji na primernem mestu, da ustvarja v bodoče lepo obliko trsa.

Pri rezi rodnega lesa pa moramo v prvi vrsti paziti, da stoji na dvoletnem lesu navadno rodna mladika, ki zraste iz očesa enoletne rozge. So malenkostne izjeme. Če hočemo doseči bogat pridelek, se je treba držati omenjenega pravila. Mladike iz prvih spodnjih očes, pri nekaterih rozgih tudi iz drugih očes, navadno niso rodovitne. Če hočemo doseči rodovitnost, moramo rezati reznike na 2—4 očesa ali pa na tako imenovani rodni les na napenjavce, locne ali sparone, ki naj imajo 7—12 očes ali kakih 80 cm dolžine.

Pri taki rezi, s katero smo dali trsu 1 čep, 1—3 reznike in locen, mora torej trs pognati 12—24 poganjkov in prehraniti toliko mladice ter jih dozoreti v normalno razvite rozge za drugo leto.

Tako približno režemo v normalnih pogojih. Letos stojimo pred trsom, ki mu je lanska 11. majska pozeba zadala obkuten udarec. Išče mo rozgo za sparone s kakimi 8 zdravimi očesi, a take rozge na trsu ni. Pred nami je močno razvit trs, ki bi lahko preredit svojih 20 mladice. Preudaren vinogradnik bo dejal, bom pa namesto locna

dal trsu več reznikov, da bo imel približno število očes. Ko pa začne iz navidezno zdravih rozg reznike narezovati, bo rezač opazil, da les ni prav živo zelen in da je stržen svetlo do temnorjavkaste barve, kar je tipičen znak slabe zrasti rozge. Rozge, ki so rastle v dveh obdobjih, t. j. pred slano 11. maja in ki so po 2-tedenskem zastoju obnovile vegetacijo iz zalistnirove, tudi kažejo omenjene nezdrave znake. To se opaža zlasti na kolencah. Medčleni se kažejo razmeroma bolj zdravi, a soka ne izločajo, se ne solizijo kot pravimo in njih rezina postaja čimdalje temnejše barve.

Razmeroma bolj zdravi so poganjki, ki so zrastle iz starega lesa (kocena). Le-tem narezujemo letos poleg čepov tudi reznike in eventualno tudi locne, da trsu obdržimo po možnosti harmonijo med nadzemnimi in podzemnimi deli. Ne smemo se ozirati na to, da tak šparon ali reznik ni rodovit. Misliti moramo na bodočnost trsa, posebno pri mlajših nasadih, ker nam je letošnji pridelek splaval po vodi. Menda ni treba posebej poudariti, da naj vsak preudaren vinogradnik pri tako dvomljivi rezi naloži trsu več kot bi sicer.

Pri trsih pa, kjer so vse rozge znotraj temnorjave ali celo

ruhe, se ne da ničesar ukreniti razen misliti na obnovo in se na njo tudi resno pripraviti.

Jožef Meško, Leskovec

Glede gornjih izkušenj in letošnjih pogojev rezi je dal strokovnjak tov. Franc Novak sledeče mnenje: Prednji pisec obirno navaja rez v normalnih letih. Drugače je z rezjo letos po lanskeletni 11. majski pozebi, ki je uničila vse zelene mladice do narezanega reznika — šparona izvzemši tiste zelene poganjke, ki so ostali zdravi ali pa so pozebili le do 2 lista na rezniku. Vegetacija je zstala približno 14 dni. Iz listnih pazduh so izrastle nove rozge, ki pa jeseni niso popolnoma dozorele. V takih primerih ne more rezač letos narezati šparona na 8—12 očes, ker rozga do te višine ni dozorela. To poznamo po tem, da je rozga v kolencu (oko — nođij) mesto svetlozelene barve, rjave ali celo temnorjave barve. Temnorjava barva je znak nezrelega lesa in stržena, ki ni polno dozorel jeseni 1953. Tudi škoda zaradi januarske poledece je znatna.

V več primerih najdemo zeleno rano na medčlenih (internodijih) kot običajno pri rezi, če pa preizkusimo zdravje rozge na prvem kolencu pod to rezjo, najdemo temnorjavo me-

sto. Taká očesna ne bodo pognale mladice in tak reznik in šparon ostane brez poganjka do zdravega — svetlozelene očesa.

Zaradi navedenega priporočila pisec članka izredno in daljšo rez, kot je to običajno za sorto v normalnih letih. V mnogih primerih se ne smemo držati pravila rezi: samo one rozge prinašajo grozdje, ki zrastejo iz enoletnega lesa. Če ta raste iz dvoletnega lesa, to je primer pri neselekcioniiranih trsih, pri nekaterih sortah sploh v normalnih letinah.

Vinogradnik, ki hoče obdržati lesu željeno obliko vzgoje, potrebno listno površino za normalno rast, rodnost in trajnost, mora letos prezreti to pravilo. Rezi bi treba daljše — pustiti več očes rezniku in šparonu ali tudi več reznikov kot običajno — pa tudi narezati reznik, ki raste iz starega kraka trsa — brez posrednega dvoletnega lesa, da obdrži trs obliko in rešimo rodnost, kolikor je to pač možno.

Večje površine starih, opešanih vinogradov bo treba zasejati z lucerno, opustiti nadaljnjo kop in pripraviti parcelo za obnovo. Slabi trsi pozebe niso prenesli, zato je obnova blizu.

Kaj vse lidje vün spravijo...

Mi igramo

Halo, stoj, poslušaj... Tovarš, ali si že poleg? Ali te smem vključiti v igro? Sto dinarjev boš že riskiral! Pa kaj še nič ne veš? Delavci, dijaki, profesorji, uradniki, skratka vsi igrajo! V treh tednih lahko dobiš do 74.000 dn.

Telefonsko, osebno in pismeno se je bliskovito razširila tudi po Ptuj agitacija za novo igro za denar ne glede na strogo disciplino glede odpošiljatve stotaka na naslov prvotimovanega na listku, glede prepisovanja prejetega listka v 6 izvodih, iskanja znancev in prijateljev, da bi igra dosegla možno širino in da bi igralci začeli dobivati od nešteti igralcev poštne položnice z nakazili po 100 dn. Pisalni stroji po pisarnah že več dni ropotajo in razmnožujejo že nešteto kopiranih prepisanih tekst igralnih pism. Tudi pri prepisovanju besedila je potrebna disciplina. Nikdo ne razmišlja, ali gre za začetnike te igre Karla Bergerja iz Avstrije ali za Haryja Bergerja iz Avstralije ter začetek njegove igre v letu 1951 ali 1952. To je sleparija, lumparija, go-

ljufija, bedarija itd., kakor to igro nazivajo nekateri, istočasno pa srečni soigralci dobivajo dnevno številna nakazila s po 100 dn potom pošte ter se čudijo neznanim imenom, od katerih prihaja denar. Kaj mar za Karla ali Haryja Bergerja iz Avstrije ali Avstralije, ki od tukajšnje igre ne more imeti koristi, čeprav jo je izmislil, ko pa nosijo listki samo imena domačih ljudi, znancev in prijateljev in se širi po vsej domovini. Pošta razprodaja denarne nakazilce, kasira pristojbino za nakazila in povečuje promet. Eni se smejejo, drugi zabavajo, tretji ugičajo, kako je mogoče v tej igri kontrolirati, da se res pravilno odvija in da posamezniki ne izrabljajo vrstnega reda imen, da bi prej prišli na vrsto, toda igra se širi in ji ni videti konca...

Stotaki, strojepisni papir, indigo, pisalni stroji, prijatelji, znanci, pošta..., vse to je marsikomu vsaj za kratek čas odrinilo nekaj vsakdanjih težav ali pa jih olajšalo s čakanjem na srečo, če bodo čez nekaj dni le prispela nakazila...

IZ STOPERC

Učenci višjih razredov osnov. šole v Stopercah so v nedeljo, 14. marca priredili mladinsko veseligrso »Posebna naloga«. Prireditev je bila razmeroma dobro obiskana. Verjetno bi bil obisk večji, če bi bili na razpolago boljše oziroma večji prostori. S prireditvijo je bila večina navzočih zadovoljna. S številnim obiskom so Stoperčani pokazali, da imajo smisel tudi za mladinske predstave. S tem so mladim igralcem dali še večje veselje do kulturno-prosvetnega dela.

Nekaj o zobnem kamnu

Zobni kamen se nabira na površini zob ter lahko tam, kjer se stika z mesom povzroča razna vnetja. Posledica vnetij pa je zbiranje bakterij na prej vnetih mestih.

Odstranjevanje zobnega kamna in utrjevanje mesa ob zobovju je torej nujno; seveda dela lahko to samo zdravnik. Če tega pravočasno ne odpravimo, se lahko iz teh zatočišč bakterij prerinajo v kri nezahlejni gostje, ki so prečesto vzrok težkih kroničnih sklepnih obolenj.

TONILAŽ

Neka švedska »komisija za varčevanje« je predlagala, da bi naj vrhovna komanda švedske vojske odpravila iz svojih enot vojne godbe, ki jih potrebuje ob priliki raznih parad in tako dalje. Enote, ki potrebujejo za svoje nastope godbo, naj bi v bodoče najemale civilne godbe.

»Neumnost ni izumrla.« Pravilnost te trditve sta dokazali nek dekleti iz mesta Las Vegas, ki sta v lokalnem časopisu objavili sledeči oglas: »Vsakemu, ki nama pošlje 3 dolarje, bova pisali tri prkrsna ljubezenska pisma. Za pisma s sliko, naj pošlje 5 dolarjev.« Čez nekaj časa sta dejansko dobili nad 400 tozadevnih naročil, med njimi pa jih je bilo 100 z željo po fotografiji. Dekleti sta zasluzili 1400 dolarjev, vsaka si je izmed dopisnikov našla moža in dokazali, da sta dobro poznali svoje rojake in njihovih pripravilnost na neumnosti.

Scotland Yard — angleška kriminalna policija — preizkuša novi način identificiranja, ki bi naj zamenjal identificiranje s prstnimi odtisi. V ta namen preizkušajo način rentgeniziranja človeškega okostja, ki je pri vsakem človeku različno, in torej identificiranje mnogo bolj zanesljivo kakor s prstnimi odtisi.

Te dni se je zbudil iz vsakoletnega zimskega spanja A. E. Gehr, gostilničar v Watertownu. Ta človek prespi vsako zimo v času od srede novembra do začetka marca ter se le tu in tam zbudi, da nekaj poj. Gehr pravi, da mu zima nikakor ne ugaja, da pa mu zimski spanec dobro de, kar dokazuje tudi s povečanim številom kloigramov svoje teže.

Ribištvo v ptujskem okraju

Pred vojno in vse do leta 1945 v ptujskem okraju nismo imeli društva ali organizacije, ki bi povezovala ribiče. Delovala je le Ribarska zadruga v Mariboru, katere člani so bili tudi ribiči iz našega okrajnega področja.

Po osvoboditvi pa je bila že v l. 1946 ustanovljena v Ptuj Ribarska zadruga, ki se je v lanskem letu preimenovala v Ribiško društvo Ptuj. Ribiška organizacija je nastala iz leta v leto, izvemši l. 1953, ko je bil zabeležen viden padec števila članov. Tako je prešlo v leto 1954 članstvo 488 ribičev, od katerih jih je 40% delavcev, 15% nameščencev, 33% kmetov in 12% pripadnikov ostalih poklicev.

V ptujskem okraju so ribolovne vse tekoče vode, od Drave do vseh njenih pritokov, ribolov na najuspešnejši ob lepem vremenu v mesecih marec, april in maj.

Ribištvo povzroča večjo škodo krivolovstvu, ki kljub pazniški službi zavzame od časa do časa večji obseg. Posebno v času drstenja, ko priplava navzgor po toku večja količina rib, lahko povzroči protipravni ribolov veliko škodo. V drugi vrsti pa povzročajo ribištvo večjo škodo tudi industrijski odpadki, ki jih nekatera podjetja odlagajo v tekočo vodo in ki okužujejo in uničujejo ribji zarod.

V naših vodah je največ bele-podusti, nato pa sledijo mrene, ščuke, platnice, somi, krapi, sulci, postrvi, šarenke in druge vrste rib. V ribolovstvo spada tudi lov rakov, ki jih pa v naših vodah že dokaj časa ni več.

Kdor je nepotrpežljiv, naj postane ribič

Lov, ribolov in zbiranje sadežev so bili prvi viri preskrbe človeka. Od teh pa do današnjih časov pa je minila silno dolga doba. Človek je udomačil številne živali, se stalno naselil, začel obdelovati polja ter tako razširil številno preskrbovalnih virov; ti, s katerimi se je začel ukvarjati šele tekem svojega razvoja, so prvotne popolnoma izpodrinili ter potisnili njih pomen daleč v ozadje. Danes se z zbiranjem sadežev (na pr. jagod, gob itd.) sicer tu in tam ukvarja večje število ljudi, z lovom ali ribolovom pa samo silno omejen krog tistih, ki imajo s tem posebno veselje. Vsi imenovani trije viri torej ne predstavljajo več pomembnega vira življenjskih potrebščin temveč le v dopolnitve preskrbe iz drugih virov.

Res je, da je ta dopolnilna preskrba v nekem pogledu važna, saj na pr. sladkovodnih rib ni vsak dan na mizi in torej tvorijo važen vir sprememb in iznenadenj na sicer dolgočasnem jedilnem listu. V ptujskem okraju sicer o tem skoraj ni mogoče govoriti, saj ne odpada na prebivalca niti četrt kilograma na okrajnem področju vlovljenih rib (v letu 1953 je bilo vlovljenih skupno 17.285 kg rib).

Čene celo po 30 dn komad) je v obeh športnega ribiča škodljivo in celo nevarno, zlasti če ga slišimo celo iz ust člana upravnega odbora Ribiškega društva, še bolj pa je škodljivo in nevarno, kar so počeli posamezniki iz ribičkih vrst s tem, da so organizirali križakarje, naj na letošnjem občnem zboru zahtevajo celo pravico do lova s križakom med drstjo, nočni lov in splošen lov s križakom že od marca t. l. dalje v vseh vodah okrajnega ribiškega okoliša ter da se prekliče prepoved prodaje rib.

O športnem ribolovu v taki obliki ni govora, še manj pa se je mogoče pri tem sklicevati na stoletno ribiško tradicijo. Na občnem zboru bi morali biti govora o okrepljeni riblji zaroda ne pa o pravici do njegovega popolnega uničenja. To je skupno vprašanje vseh ribičev, ki jih veseli ribolov kot snovi ne pa kot pravice do bogatitve na račun že itak bednega ribje zaroda.

Da bo naše skupno prizadevanje uspešno, se mora društvo sprijeti z nalogo da se izločijo iz ribičkih vrst posamezniki ki jim ni mogoče dovedati, da nimajo pravice uničevati, kar drugi čuvalo pred uničenjem. Zavarovati je treba sedanji zaklad rib s prepovedjo križakanja v Dravi in njenih pritokih, (govoriti le od Ormoža naprej) z zvišanjem licence za križak, s prepovedjo ribolova s križakom v času drsti in z drugimi ustreznimi ukrepi.

Le ob skupnem prizadevanju resnih in resnično športnih ribičev je mogoče pričakovati da bo v naših vodah več sulcev in drugih rib.

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 20. marca, ob 20. (8.) uri: Maurice Hennequin: »Sladkosti rodbinskega življenja«, veseloigra v treh dejanjih. Petič.

Nedelja, 21. marca, ob 15. (3.) uri: Cvetko Golar: »Dve nevesti«, veseloigra v treh dejanjih. Zadnjič!

Četrtek, 25. marca, ob 20. (8.) uri: Pavel Golia: »Jurček«, mladinska igra s prologom v štirih slikah. Sedmič.

Sobota, 27. marca, ob 20. (8.) uri: Pavel Golia: »Jurček«, mladinska igra s prologom v štirih slikah. Osmič.

Nedelja, 28. marca, ob 15. (3.) uri: Pavel Golia: »Jurček«, mladinska igra s prologom v štirih slikah. Devetič.

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih od 9 do 11. ure ter eno uro pred predstavo. Rezerviranje vstopnic v gledališki pisarni (telefonska številka 71) dnevno od 8. do 12. ure, razen ob ponedeljkih.

SAH

Moštveno prvenstvo. SS Zelezničar Ptuj je v I. kolu premagala v Kridričevem SSS Aluminij z rezultatom 5:3. Posamezna srečanja so se končala takole: Dr. Marcketti : Antonič 1:0, Marsel : Rodošek remi, Stopar : Mesarič 1:0, Keglevič : Klančnik remi, Nežmah : Hojnik 0:1, Čurin : Vnuk 0:1, Gregorič : Križanič 1:0, Jurkovič : Kovačič 1:0.

V nedeljo, 21. t. m., se igra II. kolo moštvenega tekmovanja. To pot nastopa SSS Aluminij v Ptuj proti SD Ptuj. Tekma se prične ob 7. uri.

III. kolo se igra v torek, 23. t. m., s pričetkom ob 19.30. Sestaneta se SS Zelezničar Ptuj in SD Ptuj. — II. in III. kolo se bo igralo v Sind. domu Zelezničarjev.

Brzoturnir SD Ptuj za marec ob 25. t. m. v Sind. domu Zelezničarjev s pričetkom ob 19.30. Bodite točni, sicer za kasneli igralci ne bodo smeli tekmovali! Nečlani dobrodošli!

ZA DOBRO VOLJO

Milčnik: »Tovariš, vaš pes teka brez nagobčnika. To je prepovedano. 50 dn kazni za prvič, ali predaja sodniku za prekrške.«

Predajte ga rajši sodniku za prekrške.

Velika izbira

Gost: »Imate kaj za večerjo?«
Natakar: »Jetrnice z jeljem.«
Gost: »Ničesar drugega?«
Natakar: »Lahko jih dobite tudi brez jelja.«

Pretiravanje

Branko: »Mira, moje misli vas vedno spremljajo.«
Mira: »Tega pa že ne verjamem, saj niti ne veste, kje stajujem.«

Iskrenost

Zdravnik: »No, kako se kaj počuti vaš bolnik?«
»Hvala, te dni odkar vas ni bilo, mu je močno odleglo.«

Profesorska

Profesor se vrne domov in misli, da je slišal nek šum pod posteljo. Vpraša: »Ali je kdo tu?«
Vlomilec: »Ne, nikdo.«
Profesor: »Čudno. Skoraj bi prisegel, da je nekdo pod posteljo.«

Starost in zobje

Učitelj: »Po čem poznamo starost gosi?«
Učenka gosp. Šole: »Po zobeh.«
Učitelj: »Toda gos vendar nima zob.«
Učenka: »Imamo jih pa mi.«

Nasveti za vsakogar

Preproge najlepše očistimo s kislim jeljem. Za srednje velike preproge potrebujemo 2 pesti jelja. Najprej preprogo dobro iztepemo in skratčimo nato pa jo odrgnemo z jeljem.

Od muh umazane okenske okvire lepo očistimo s čebulo, nato pa jih odrgnemo še s sukneno krpo.

Ohlinate steklenice lahko temeljito očistimo s koščki pivnika, ki vplivajo maslačno in toplo vodo. Steklenice končno izplaknemo s slano toplo vodo.

Z mastjo polita t'a takoj polij z mrzlo vodo, da se masčoba ne vpije. Zastareli madež pa odstranite s klorovim apnom.

Pripravljate jedi za naslednji dan? Potem morate paziti na to, da se ne pokvari. Zato skuhanje jedi dobro ohladite, posodo pokrijte in jo postavite v mrzlo vodo. Začimbe dodajte drugih rib.

MESTNI KINO PTUJ

19. — 22. marca 1954:
»Makao«
Ameriški film

23. — 26. marca 1954:
»Poročil sem se s čarovnico«
Ameriški film

27. — 29. marca 1954:
»Privlačne zvezde«
Nemški film

30. marca — 1. aprila 1954:
»Prijateljice noči«
Francoski film

JAVNA ZAHVALA

Podpisana se javno zahvaljuje gasilski četi Cirkulane, ki je ob nenadnem izbruhu ognja v najinem stanovanju dne 20. februarja t. l. takoj prihitela z vso gasilsko opremo na pomoč. Predvsem se zahvaljujeva sosedom gasilecema Gavez Frančeku, Tetičkovič Mirku in Jurčeku Hinku ter negasilcema Brodnjak Ivanu in Šmigoc Ivanu, ki so prvi prihiteli na kraj nesreče ter z vso požrtvovalnostjo omejili ogenj, odstranili goreče tramove in tako obvarovali stanovanjsko in gospodarsko poslojje pred popolnim uničenjem. Zahvaljujeva se pa tudi vsem onim, ki so kakorkoli pomagali bodisi s prinašanjem vode ali z odstranjevanjem ruševin ter s tem pripomogli, da se je gašenje vršilo laže in hitreje.

Jurček Janer in Jožefa iz Gruškovca št 4 p. Cirkulane

OPOZORILO!

Tajništvo za zdravstvo in soc. politiko OLO Ptuj (invalidske zadeve, socialno skrbstvo) se je preselilo v nove prostore v Kremljevi ul. 2 (prilije desno, poleg kavarnarje »Evrope«) ter ima novo telefonsko številko 105.

RAZPIS

Okrajni zavod za soc. zav. v Ptuj razpisuje službeno mesto v administraciji. Pogoji so sledeči:

1. Vsi pogoji za sprejem v drž. službo.
 2. Popolna srednja šola ali vsaj 6 razredov gimnazije.
 3. Zaželeno je večletna praksa v administraciji.
- Plača po uredbi. Prednost imajo moški. Ponudbe je treba vložiti pri navedenem zavodu osebno ali po pošti. Ponudbe morajo biti pravilno kolkovane. Nastop službe takoj ali najkasneje s 1. aprilom 1954.

OPOZORILO!

Opozarjamo vse urade, družbene organizacije in podjetja na naš pravilni naslov, ki se glas: **Kmetijsko in vrtnarsko gospodarstvo Ptuj**, prej Mestna ekonomija, ker dobivamo pošto in ostalo na nepravilni naslov. Sprememba naslova je bila izvršena v reg. 16. okt. 1952 in tudi objavljena v Uradnem listu LRS.

OBVESTILO!

»Perutnina« Ptuj obvešča interese, da vsled tehničnih ovir letos ne bo valila piščancev.

OPOZARJAMO

vsakogar pred nakupom trofaznega električnega kabla, gumiranega, s patentnim stikalom, premer cca 12 mm v dolžini 20 m, kateri se izginil v noči od 15. na 16. marec 1954 iz delovnih prostorov tuk. pripraga Na Pristanu.

Mestna komunalna ustanova Ptuj

MALI OGLASI

UGODNO PRODAM trivrstno harmoniko ali pa zamenjam za čebelo. Franc Horvat, Krčevina 91, p. Grajena.

KNJIGOVODJO(KINJO), samostojno moč, iščemo. Plača po uredbi ali honorarno. Ponudbe: Ptuj, poštni predal št. 96.

HISO z gospodarskim poslojem ali pa brez in nekaj njiv, prodam. Zg. Hajdina št. 82.

VRTNICE visoke v vseh barvah dobite pri Kmetijskem in vrtnarskem gospodarstvu v Ptujju Pohitite z nakupom!

VINOGRAD (38 arov) s hišo v bližini borškega mosta, prodam. Cena ugodna. Naslov v upravi lista.

TRAVNIK (94 arov) v Radehovi takoj prodam. Marija Sever — Ptuj, Nova vas 4.

STAVBENO PARCELO z nedovršeno stavbo v Škofcih, prodam. Katarina Stumberger — Mestni vrh.

STREŠNO OPEKO (stari bodrovec) prodam. Ptuj, Muršičeva 15.

STANOVANJE, dvosobno, v Mariboru, zamenjam za enako ali enosobno v Ptujju. Vprašati v upravi.

ZA NAŠE MALE

Na pobudo naših bralcev bomo v bodoče objavljali v vsaki številki nekaj otroških iger, ki so otrokom za kratek čas in zabavo.

Škatlica vžgalic na nosu

SOBNA IGRA

Najprej si otroci temeljito obrišejo nosove z robčki. Nato je treba vzeti oni del škatlice, na kateri drgnemo vžgalice in si jo nataknejo na nos. Nato jo podamo naprej sosedu. Pri tem pa ne smemo uporabljati rok.

Škatlica stoji, vsakemu drugače na nosu, na nekaterem pa sploh ne obstane. Tisti, ki mu pade na tla, gre iz igre; prej jo pa mora pobrati s tal brez pomoči rok; lahko pa uporablja pri dviganju zobe in jezik in njegova stvar je kako to napraviti.

Igra se lahko v vrstah ali krogih. Zmagala je tista vrsta

(krog), pri kateri ni nobenemu padla škatlica z nosa.

Slepi išče palico

ZUNANJA IGRA

Najstarejši igralec zasadi palico v zemljo. V oddaljenosti 15–20 korakov so razpostavljeni igralci, ki po vrsti poskušajo svojo spretnost. Igralec dobi v roko drugo palico, a oči ima zavezane. Igralec naloga je sedaj, priti čimprej do stoječe palice in jo z udarcem prevrniti.

Igro otežimo s tem da ima vsak pravico do treh udarcev.

Hoja z zavezanimi očmi preko kijev, palic, steklenic itd.

Navedene predmete razvrstimo v enakih razdaljah naokoli. Preko teh predmetov mora previdno stopati kdor je na vrsti. Pri tem mora imeti zavezane oči. Oni, ki ne podere nobenega kija ali ne stopi na palico, je najboljši.

Ako želite, da bi bila igra zabavnejša, odstranite na tihoma predmete. Slepi se potem trudi in visoko dviga noge preko predmetov, ki jih sploh ni.

Lov za prstanom

Na dolgo vrvico damo prstan in oba konca vrvice zvezemo. Otroci se razvrstijo v krog in držijo vrvico. V sredi kroga je otrok, ki išče prstan. Otroci v krogu si podajajo prstan drug drugemu hitro naprej. S tistim, pri katerem najde lovec prstan menja

šim ribičem, da je bilo nekdanj v Pesnici, Dravinji, Polskavi in drugod polno rib, zlasti ščuk in krapov, ki jih danes povsod pogrešamo kljub vlaganju mladice. Tudi temu zarodu je zapečatilo usodo brezobzirno križakanje zlasti v poletnih mesecih v nizkem vodostaju, od katerega jim ni bilo rešitve zlasti ob številnih križakah, ki so prečedili vsaki liter vode. Tudi masovna

mladic in z-koniti zaščiti v Dravi od mira.

Nešteto izkušenj potrjuje, kako je z ribolovom v Dravi spomlad in v jesen, ko naraste Drava za 2 metra, ko je motna in deroča in prisihi sulca v zavetje ob kraju, ki pa mu ne koristi, ker ga tam čaka druga nevarnost — križak.

Lahko verjamemo priletnej-

drstiča podusti so tukaj dočakala svoj konec. Težko je primerjati koristi takih ribičev z ogromno škodo, ki nastaja vsled propasti celotnega zaroda rib. Kupi vlovljenih podusti, polnih iker, pomečijo neprecenljivo izgubo, ki jo že temeljito občutimo.

Zagovornje takega početja in take trgovine z ribami (pe-